

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
T: 01 230 9730
F: 01 230 9778
gp.ip@ip-rs.si
www.ip-rs.si

Številka: 007-25/2019/9

Datum: 15. 10. 2019

Ministrstvo za finance
Direktorat za finančni sistem
gp.mf@gov.si

ZADEVA: Predlog dopolnjenega Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o centralnem kreditnem registru, z dne 27. 9. 2019 – EVA 2019-1611-0056 – MNENJE

ZVEZA: Vaš dopis št. IPP 007-304/2019, z dne 27. 9. 2019 ter priloženo gradivo

Spoštovani,

zahvaljujemo se vam za posredovan dopolnjen Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o centralnem kreditnem registru (EVA 2019-1611-0056). Na podlagi 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) ter 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba) IP ugotavlja, da je iz besedila predloga zakona razbrati, da se poleg sprememb zakona opredeljenih v prejšnji verziji besedila po novem z zakonom uvaja tudi avtomatiziran dostop bank in drugih članov sistema do podatkov fizičnih oseb v sistemu izmenjave informacij ter povezovanje podatkov z drugimi zbirkami osebnih podatkov. IP v izogib ponavljanja ne podvaja vseh pripomb podanih že v mnenju IP št. 007-25/2019/4 z dne 26. 6. 2019. V nadaljevanju podajamo zgolj bistvene pripombe k posameznim členom novega predloga zakona.

K 3. členu

V izogib nejasnosti bi bilo po mnenju IP smiselno, da se v 9. odstavku dopolnjenega 2. člena ZCKR izrecno opredeli, da se pravica do popravka in izbrisa izvaja v skladu s predpisi glede varstva osebnih podatkov.

K 4. členu

IP s ciljem nedvoumnosti določbe, predlaga, da se v 9. odstavku na koncu stavka doda, besedilo kot npr. »v skladu s predpisi s področja varstva osebnih podatkov« oz. drugo podobno besedilo s ciljem jasne opredelitve, da ne gre za določanje novih pravic, ampak za specifične obveznosti poročevalskih enot na podlagi predpisov s področja varstva osebnih podatkov.

K 5. členu

S ciljem jasnejše dikcije predlagamo, da se sprememba 12. člena ZCKR, ki ureja obveznost zagotavljanja sledljivosti dopolni v 7. odstavku na način, kot sledi: *»Banka Slovenije na ravni upravljanja centralnega kreditnega registra in sistema izmenjave informacij zagotovi sledljivost glede dostopa, uporabe in drugih oblik obdelave osebnih podatkov tako, da sta mogoča identifikacija pooblaščenih oseb, ki je dostopala, uporabljala, spreminjala, brisala, na kakršenkoli način iznašala, posredovala ali drugače obdelovala podatke iz centralnega kreditnega registra ali iz sistema izmenjave informacij, in preverjanje namena, zaradi katerih je ta oseba obdelovala določene podatke.«*

Dodatno IP ugotavlja, da v tem delu ni predvideno zagotavljanje sledljivosti s strani Banke Slovenije glede avtomatiziranega dostopanja bank in drugih članov sistema do sistema izmenjave informacij, ki poteka brez sodelovanja pooblaščenih osebe. Izbor in tehnične rešitve so v tem delu prepuščeni v okviru sprememb 19. člena ZCKR v izključno odgovornost posameznim članom sistema, v okviru, ki ga bo Banka Slovenije predpisala članom sistema v zvezi z zahtevanimi tehničnimi pogoji za avtomatiziran dostop do podatkov po novem 19.a členu ZCKR. Navedeno pomeni, da bodo člani sistema (v okviru svojih novih obveznosti po novem 6. odstavku 19. člena) v praksi sami določali, kako in kateri podatki se bodo beležili v okviru takšnega beleženja sledljivosti. To je z vidika zlorab po mnenju IP preveliko tveganje za pravice posameznikov, saj dejansko pomeni popoln nadzor poročevalskih enot nad izborom sistema sledljivosti.

K 10. členu

IP želi v zvezi z rokom hrambe podatkov v sistemu izmenjave informacij ponovno opozoriti na razmeroma dolg in notranje neusklajen rok hrambe podatkov o posameznih dogodkih (npr. zamuda, izterjava). Kot kaže praksa, se namreč dejansko vsak dogodek npr. zamuda v zvezi z enim neplačanim obrokom kredita, hrani štiri leta po prenehanju celotne obveznosti (in ne posamičnega dogodka npr. zamuda pri plačilu posameznega obroka), ki izhaja iz kreditnega posla. Po mnenju IP je to z vidika ustavno zahtevanega načela sorazmernosti prevelik poseg v zasebnost posameznika, saj dejansko v primeru npr. kredita z odplačilno dobo 30 let podatek o zamudi plačila enega (npr. drugega) obroka posameznika spremlja še 34 let po samem dogodku, četudi je bil rešen in poplačilo izvedeno in četudi je rok za hrambo npr. v primeru izvršbe vezan na postopek izvršbe in ne posameznega kreditnega posla. IP v zvezi s tem prejema tudi pobude posameznikov, ki čutijo posledice takšne ureditve in so zaradi enega takega dogodka nesorazmerno dolgo prizadeti. Takšen rok hrambe presega celo rok hrambe npr. podatkov o kaznovanosti, ki imajo po naravi stvari bistveno resnejše posledice.

IP zato predlaga, da se z ustrezno jasno dikcijo zakon dopolni tako, da bo rok hrambe 4 leta nujno vezan na posamezen dogodek, ki je razlog za vpis in ne na prenehanje obveznosti iz celotnega kreditnega ali drugega posla, ki je povezan s posameznim dogodkom. To bi bilo najustreznejše urediti na način, da se jasno določi rok hrambe po posameznih točkah vnosa podatkov, kot so opredeljene v 7. členu, da se zagotovi pravna varnost in sorazmernost posega v zasebnost posameznika ter, da ne bo nobenega dvoma o tem, kako dolgo se posamezni podatek hrani v sistemu izmenjave informacij.

K 11. členu

IP na podlagi dosedanje prakse članov sistema izmenjave informacij ponovno ugotavlja, da so nameni, zaradi katerih lahko člani sistema in drugi, ki izpolnjujejo zakonske zahteve, dostopajo do sistema izmenjave informacij v veljavnem ZCKR v delu še vedno določeni nejasno in ne zagotavljajo potrebne pravne varnosti glede predvidljivosti obdelav osebnih podatkov. Zlasti uporaba splošnega pojma »revizije internih postopkov in ukrepov v zvezi z zakonitostjo obdelave osebnih podatkov« kljub dopolnitvi glede na prejšnjo verzijo besedila ostaja zelo odprta in široka. Zato predlagamo, da se namen dopustnosti obdelave v 3. in 4. točki tega odstavka veže na posamične primere v zvezi z zagotavljanjem zakonitosti obdelave osebnih podatkov posameznega člana sistema v sistemu izmenjave informacij in ne na morebitne širše primere, ki bi omogočali paketno (celo avtomatizirano) prenašanje osebnih podatkov v lastne zbirke članov sistema.

K 12. členu (v povezavi s členi 5, 7 in 11)

V zvezi z zakonsko opredelitvijo avtomatiziranega dostopa do podatkov o zadolženosti fizičnih oseb s strani članov sistema in povezovanjem tako pridobljenih podatkov z drugimi zbirkami podatkov IP najprej ugotavlja, da k gradivu predloga zakona ni priložena končna verzija predhodne oceno učinkov v zvezi z varstvom podatkov, ki se zahteva pred začetkom tovrstne obdelave osebnih podatkov. Gre

namreč za eno od oblik obdelave iz seznama dejanj obdelavo osebnih podatkov, za katere velja zahteva po izvedbi ocene učinkov glede na člen 35(4) Splošne uredbe. Seznam dejanj obdelav osebnih podatkov, za katere velja zahteva po izvedbi ocene učinka v zvezi z varstvom osebnih podatkov po 4. odstavku člena 35 Uredbe (EU) 2016/679 je na voljo na spletni strani: https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/Ocene_ucinkov/Seznam_dejanj_obdelav_osebnih_podatkov__za_katere_velja_zahteva_po_izvedbi_ocene_ucinka_v_zvezi_z_varstvom_osebnih_podatkov.pdf

V skladu s Splošno uredbo (člen 35(10)) ocene učinkov pred obdelavo ni treba izvesti, kadar se obdelava izvaja na podlagi zakona (v tem primeru torej ZCKR), ki velja za upravljavca, in je bila ocena učinka v zvezi z varstvom podatkov že izvedena v okviru splošne ocene učinkov med sprejemanjem takšnega zakona. Izvedba ocene je namreč tudi najbolj smiselna v fazi oblikovanja predpisa, ki bo podlaga za obdelavo in ki lahko posledično glede na to tudi ustrezno naslovi vse vidike tveganj takšne obdelave in omogoči predlagatelju, da pravočasno poskrbi za ustavno skladno določitev zbiranja osebnih podatkov in kasneje upravljavcu omogoči ustrezno izvedbo zbiranja in obdelave (npr. ustrezna določitev obsega zbiranja, določitev upravljavca, rokov hrambe, omejitve namenov, pooblaščenih uporabnikov, posebnosti glede uveljavljanja pravic posameznikov, posebnosti glede ukrepov varnosti ipd.). Kot je IP seznanjen, se je ocena učinkov v zvezi s predmetnimi spremembami pripravljala in je bila v delnih verzijah tudi že večkrat poslana IP v pregled. Vendar pa prejeto gradivo predloga sprememb takšne ocene v končni verziji ne vsebuje.

Glede na že izvedene sestanke in izpostavljena tveganja, s katerimi se je IP doslej seznanil, zato zgolj izpostavljamo nekatere vidike, ki nedvomno ostajajo nenaslovljeni in, ki po mnenju IP predstavljajo pomembna tveganja, zaradi katerih predloženo besedilo predloga sprememb ZCKR po mnenju IP predvideva pretiran poseg v zasebnost posameznikov. Zlasti izpostavljamo:

- nujno bi moralo biti centralizirano in s strani BS urejeno zagotavljanje sledljivosti tudi za vsak avtomatiziran dostop brez sodelovanja fizične osebe in sicer na enak način kot je to v 12. členu določeno za 'klasične' oblike dostopa (torej točen čas in podroben konkreten namen dostopa ter konkreten način, lokacija oz. 'vir' dostopa);
- izrecno bi moralo biti opredeljeno, da se avtomatiziran dostop dopušča zgolj v posamičnih primerih, ko so izpolnjeni zahtevani zakonski pogoji za dostop do konkretnih posamičnih podatkov in nikakor ne paketno za večjo količino fizičnih oseb naenkrat oziroma na zalogo;
- zakon bi moral izrecno in ožje določati, za katere namen lahko člani sistema povezuje podatke, pridobljene iz sistema izmenjave informacij z drugimi zbirkami osebnih podatkov; Nikakor namreč ne bi smele nastati situacije, ko bi se na ta način posredno širil namen pridobivanja in uporabe osebnih podatkov, za namene izven zakonsko določenih.
- Prav tako bi moral zakon določati, na podlagi katerega povezovalnega znaka se lahko povezovanje izvede ter kateri podatki in zbirke so lahko predmet takšnega povezovanja.

K 14. členu

IP s ciljem nedvoumnosti določbe, predlaga, da se v novem 1. odstavku 22. člena namesto besedila »v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov« doda, besedilo kot npr. »v skladu s predpisi s področja varstva osebnih podatkov« oz. drugo podobno besedilo s ciljem jasne opredelitve, da gre dejansko za uveljavljanje pravic po Splošni uredbi in ustreznih nacionalnih predpisih za njeno izvajanje.

Dodatno opozarjamo, da bi bilo glede na spremembe ZCKR treba preveriti tudi veljavne določbe ZPotK-2 in v prehodnih določbah po potrebi posamezne določbe ZPotK-2 razveljaviti, sicer bi lahko prihajalo do pravne nejasnosti in neskladnosti obeh predpisov, ki v delu urejata enako materijo.

Hvala za sodelovanje in lep pozdrav,

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informatična pooblaščenka

Pripravila:
Alenka Jerše, univ. dipl. prav.
namestnica informatične pooblaščenke